

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

VEŠTNIK

9
2022

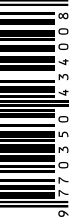
TEMA MESECA

**Prva jugoslovanska
ženska alpinistična
odprava**

Z NAMI NA POT

Dolina Aurina

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

9 770350 443400 8

4,20 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – IZDELEK MESECA OKTOBRA

ZAHODNE JULIJSKE ALPE, Klemen Janša

Klasični vodnik po osrednjem slovenskem pogorju prinaša opise mikavnega zahodnega dela Julijcev, ki so pretežno na italijanski strani meje. Poleg dobro obiskanih vrhov v skupinah Kanina, Viša in Montaža so v njem opisana nekatera manj znana območja, ki do zdaj v slovenščini še niso bila tako podrobno predstavljena, zato so še toliko bolj mamljiva: razdrapane Naborjetske gore nad divjo dolino Dunje, skriti vrhovi nad Rezijo, samozavestni greben Muzcev, dolgi greben Stola in Karmana, pa od ljudi in boga pozabljeni vrhovi zahodno od Strme peči. Tako natančnega vodnika zanje ni niti v italijanščini!

130 x 210 mm, 348 strani, integralna šivana vezava

CENA: V času od 1. 10. do 31. 10. 2022 lahko vodnik kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: **14,95 €* (redna cena: 29,90 €*)**.

**DDV je vračunan v ceno. Stroške poštnine plača naročnik.*

-50%

NOVO V PLANINSKI TRGOVINI

JULIJSKE ALPE: ZAHODNO OD SOČE IN PIŠNICE Klemen Janša, Jože Drab

Vodnik je druga knjiga izbirnih vodnikov po Julijskih Alpah, v katerih je opisanih 45 izbranih tur severozahodnega in zahodnega dela Julijskih Alp gorskih skupin Jalovca, Mangarta, Bavškega Grintavca, Viša, Montaža, Kanina in Julijskih Predalp.

Planinski vodnik *Julijske Alpe, Zahodno od Soče in Pišnice* vas bo prepričal:

- z nazornimi opisi 45 gora in poti, primernih za otroke, najbolj našpičene in bolj umirjene hribovce,
- s kakovostnimi fotografijami in odličnimi zemljevidi s prikazom poteka poti,
- z odličnim pisanjem dveh izkušenih poznavalcev Julijskih Alp – Klemna Janše in Jožeta Draba.

Cena: 31,90 €

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico: 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja osemnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje. 122. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl, Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate, Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJI SODELAVCI

Peter Šilak, Mitja Filipič, Jurij Ravnik

LEKTORIRANJE

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško, Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4300 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljjanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije, Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu: <https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

080 18 93

Transakcijski račun PZS

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDELSI22

DELAVERA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 42 EUR, 66 EUR za tužino, posamezna številka 4,20 EUR, poletna številka 4,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika (31,50 EUR). Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FS Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Andrej Jež v najtežjem delu ferate na Olimpline

Foto Boris Keber

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Alpski prometni kaos

Sliši, vidi in bere se kot slaba komedija, kot ponesrečen črni humor, kot potencirana novinarska rasa v času pomanjkanja kislih kumaric, a na žalost ni tako. Kljub zamenjavi pridevnika makadamska z asfaltirana je prometna situacija v Vratih, "eni naših najlepših alpskih dolin", še naprej ne le zapletena, temveč zavozlana. Res je, prahu ni več, za kar bo rastlinski svet v obcestnem pasu, ki se v času največjega navala obarva v belo, večno hvaležen. A šoferji se ne dajo tako zlahka. Vozijo, se nalagajo na parkirišče, ko na njem zmanjka prostora, se nakladajo ob robu ceste, kjer ovirajo promet, zlasti avtobuse, med njimi tudi tiste, ki brezplačno prevažajo planince in izletnike iz Mojstrane v Vrata in nazaj. Kot srednješolec sem odkril, da v pešačenju od avtobusne postaje v Mojstrani do vhoda v alpsko dolino ni nobene romantike, zato sem se ravnal po naslovu Dumasovega romana in se dvajset let pozneje pripeljal z avtom.

Ponekod po svetu je treba za obisk nacionalnega parka kupiti vstopnico. Ni treba ravno v Ameriko, tako je že na Hrvaškem. Nekje so za obiskovalce uvedli dnevne kvote, drugje jih uvrstijo na seznam in jim sporočijo datum, kdaj bodo na vrsti. Kot vem, se pri nas plačuje vstopnina le v Krajinskem parku Sečoveljske soline, v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok sta le za skupine z več kot desetimi ljudmi obvezni predhodna prijava in plačljivo vodenje.

Predsednik Turističnega društva Dovje - Mojstrana Matjaž Podlipnik je za 24ur.com dejal, da je "asfaltirana cesta z neurejenim prometom še slabše od tega, kar je bilo prej. Zdaj imamo na cesti tudi tiste, ki jim je bilo prej škoda avtomobila ali kolesa, imamo vozičke, specialke in rolerje. Imamo vse, zato je kaos še večji."

In zakaj je tako? Zato ker nihče ne upošteva informacijske table, na kateri se prižge rdeč napis, da je parkirišče polno in vožnja naprej ni dovoljena (nekako tako piše, v živo je še nisem videl). In zakaj je ne upošteva? Ker se mu ne bo nič zgodilo. Angelov na zemlji ni, razen na podobicah in freskah. Je pa hudobec, ki je občutljiv na določene udarce. Eden hujših, ki lahko zadane človeka, je udarec po žepu. To vem iz lastne izkušnje.

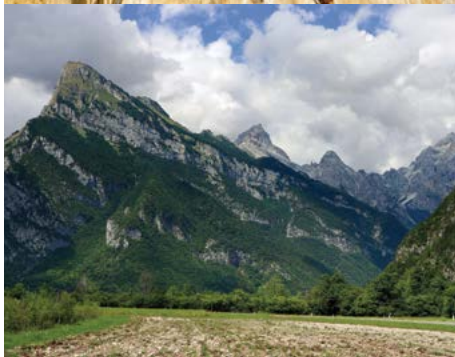
Ker je voznikom red osemnajsta briga, bi ga moral nekdo vzpostaviti. Običajno so to redarji ali policisti. Zakaj sploh pišem o tem? Zato ker mi gre na živce kronična nesposobnost občinskih in državnih organov, da se ne morejo ali nočejo zmeniti, čigava bo cesta (še vedno je državna), kdo bo skrbel zanjo in za red na njej. Pri tem ima glavno besedo politika, zato se ne smemo čuditi dolgoletnemu reševanju te problematike.

Ne vem, kolikšna je parkirnina letos. Nazadnje sem parkiral v Vratih avgusta 2019, takrat se mi je zdelo smešno nizka. Zato se nisem čudil, da sva zaradi zabasanega parkirišča ob 6.00 morala s prijateljem parkirati na bregu suhe struge. Če Bohinjcem za svoj naravni čudež ni težko zaračunati tri evre za uro parkiranja v Stari Fužini oz. 15 evrov na dan na planini Blato (pohitite, naslednje leto bo dražje!), bi se lahko tudi v Vratih okorajžili in jih posnemali, vsaj malo.

Druga vnebovpijoča zadrega je prelaz Vršič, kjer je prometna situacija zelo podobna tisti v Vratih. Mi lahko nekdo razloži, prosim, zakaj se z avtomobili in motorji zastoj *fijakajo* gor in dol ter čez preval po cesti, ki je, enako kot v Vratih, v osrednjem delu Triglavskega narodnega parka? Seveda, zato ker ni treba plačati cestnine, parkirna pa je bolj simbolična kot ne. Narava in ozračje nista iz *rostfraja*, čeprav se dostikrat tako obnašamo. Ponekod po svetu se za vožnjo v zaščitениh območjih plača cestnino. Spomnim se razburjenja zaradi uvedbe plačila vstopnine v Krajinski park Logarska dolina od aprila do oktobra. Pa se je hitro poglobilo, delno, ker se človek vsega privadi, delno, ker ni visoka, delno, ker imajo nekatere kategorije obiskovalcev odpustek pri plačilu. Primorci so pragmatiki. Omejili so število vozil na cesti proti Mangartskemu sedlu na 90 vozil na dan. Postavili so avtomatsko zapornico s števcem prometa, pri odcepu ceste Pri Mlinču pa digitalni prikazovalnik zasedenosti parkirišča. Uporabniki ceste plačajo deset evrov ekološke takse Mangart Razvojni zadrugi, z. o. o. Če navedem Lynn Hill iz filma *Vstaja v dolini*, "Da, se, fantje, da." Naj se neodgovorni odgovorni za to blamažo zapeljejo samo čez severno mejo in uporabijo avstrijske alpske ceste. Spoznali bodo, da severni sosedje pobirajo denar kar na cestah. Dobesedno. Morda bodo iz te izkušnje potegnili kaj koristnega. Morda.

Mire Steinbuch

UVODNIK

1 **Alpski prometni kaos**

Mire Steinbuch

SEDEM ŽENSK NA SEDEMTISOČAKU

4 **Pamir jim je dal krila**

Julija Šuligoj

SEDEM ŽENSK NA SEDEMTISOČAKU

10 **Pažaj smo prinesle celo kožo**

Marta Krejan Čokl

SEDEM ŽENSK NA SEDEMTISOČAKU

14 **Zmaga**

Lidija Honzak

INTERJUJ

18 **Janez Marinčič**

Katja Šifkovič

RAZMIŠLJANJE

22 **Smer ob žmuli**

Mire Steinbuch

RAZISKOVANJE

28 **Direttissima in gorska pravljica ob boku prvakov**

Vladimir Habjan

Z NAMI NA POT

32 **Na sončni strani Visokih Tur**

Janja Lipužič

PLANINČKOV KOTIČEK

41 **Srečanje z velikanom iz Zadnjice**

Kristina Menih

KARNIJA

44 **Gora dveh obrazov**

Olga Kolenc

ZGODOVINA PLANINSTVA

48 Saški kralj na "nemškem" Triglavu

Dušan Škodič

SUET, KI SE TOPI

52 (Ne)večni led

Vid Legradič

PLANINSKA DRUŠTVA

56 Prenovljena koč na Uskovnici

Martin Šolar

U ŽIVU

59 "Dobro jutro, oglašamo se izpred koč ..."

Marta Krejan Čokl

60 NOVICE IZ VERTIKALE

64 ŠPORTNOPLEZALNE NOVICE

65 LITERATURA

69 PLANINSKA ORGANIZACIJA

73 FILM

73 U SPOMIN

PD CELJE MATICA JE V DOBRIH DVEH LETIH OSTALO BREZ KOCBEKOVEGA DOMA NA KOROŠICI IN FRISCHAUFOVEGA DOMA NA OKREŠLJU, DVEH PLANINSKIH DOMOV NA TRASI SLOVENSKE PLANINSKE POTI.

SVOJ DAR ZA NOVI FRISCHAUF OV DOM LAHKO NAKAŽETE NA RAČUN

NOVA KBM

0400 1004 7070 066.

DRUŠTVO SE ZAHVALJUJE ZA VAŠ PRISPEVEK.

**USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI**